

10

COMERÇ

RESUM

L'any 2009 a les Illes Balears hi havia 19.431 empreses del sector del comerç, és a dir, el 21,16% del total d'empreses. Un fet que cal destacar d'aquest any respecte de l'anterior és que, en nombres absoluts, desapareixen un total de 369 empreses de comerç respecte del 2008, i el percentatge de disminució és tan sols d'un 0,05%. En canvi, l'any 2008 respecte del 2007, en valors absoluts, varen desaparèixer un total de 156 establiments comercials i el percentatge d'aquesta disminució era de més de mig punt respecte del 2007. Això ens du a la conclusió que hi hagut durant aquest darrer any un gran procés de desaparició d'empreses i, per tant, l'efecte en percentatge és menor, ja que han disminuït tots els sectors productius. Un 67,07% d'aquestes empreses es dediquen al comerç al detall; un 23,27%, al comerç a l'engròs, i un 9,65%, a la venda, el manteniment i la reparació de vehicles. On s'ha produït la disminució percentual respecte de l'any 2008 és precisament en les empreses que es dediquen al comerç al detall. Si ens fixam en l'evolució conjuntural del sector, podem comprovar com a les Illes Balears les vendes del comerç al detall varen créixer durant el 2009 un 10%, a un ritme molt superior al del conjunt de l'Estat espanyol (7,03%). L'ocupació en el comerç al detall va disminuir al llarg de l'any un 3,73%, tres dècimes per sobre del nivell de l'Estat espanyol, on l'ocupació va disminuir el 3,40%.

D'acord amb les darreres dades de l'enquesta de serveis elaborades per l'IBESTAT a partir de les dades de l'INE al llarg del primer trimestre del 2010 i referides a l'any 2007, el volum de negoci del sector comerç durant el 2007 va ser de 10.955 milions d'euros, i el valor de la producció agregada, de 3.185 milions d'euros. Quasi un 62% d'aquesta producció agregada generà un valor afegit, distribuït entre un 60% de despeses de personal i un 40% d'excedent brut d'explotació.

El nombre de persones ocupades en el sector del comerç va ser el 2008 de 74.748 de mitjana anual, mentre que la productivitat global del sector se situà entorn dels 31.100 euros per persona ocupada. Respecte de l'any anterior, en tots els subsectors de comerç es produeix un increment de la productivitat i, per contra, una disminució del salari mitjà en els tres subsectors, cosa que contribueix a una major productivitat. Si bé l'any 2005 es podia matissar aquesta més baixa productivitat, que es donava tan sols en el sector del comerç a l'engròs i a la venda, manteniment i reparació de vehicles, el 2007 les dades ens indiquen una disminució de la productivitat generalitzada del sector respecte de l'Estat espanyol.

10.1.

INTRODUCCIÓ

Aquest capítol, dedicat a l'anàlisi del sector del comerç, s'estructura en quatre grans blocs. En el primer s'aborda l'anàlisi des d'un punt de vista estructural. Així, s'estableix una mesura del sector comercial en relació amb la resta de sectors econòmics pel que fa al nombre d'empreses registrades. A més, per copsar el pes de l'activitat comercial també es recorre a les dades que cada any publica La Caixa amb l'*Anuario Económico de España*, gràcies a les quals és possible observar el detall de l'activitat comercial per tipus de comerç.

El bloc central d'aquest capítol fa referència als principals agregats del sector del comerç i es basa en l'explotació de l'enquesta anual de comerç que cada any publica l'INE i que es troba vinculada a l'enquesta de serveis.⁸⁵ En aquest cas, les dades corresponen a l'any 2006. Aquesta enquesta pren com a referència la classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE 93), de manera que el conjunt de l'activitat comercial queda compresa en tres grans branques d'activitats:

- Venda, manteniment i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; venda al detall de combustible per a

85. Vegeu *Enquesta de serveis a les Illes Balears*, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, IBESTAT, INE, Palma, 2008.

vehicles de motor (en endavant, venda, manteniment i reparació de vehicles).

- Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, llevat de vehicles de motor i motocicletes (en endavant, comerç a l'engròs).
- Comerç al detall, llevat de comerç de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors; reparació d'efectes personals i estris domèstics (en endavant, comerç al detall).

En el tercer bloc s'enfoca l'anàlisi del sector del comerç des d'un vessant més conjuntural i, a partir de l'índex de comerç al detall que publica l'INE, s'estudia l'evolució més recent del sector, tant en termes d'activitat com d'ocupació.

10.2.

ESTRUCTURA EMPRESARIAL DEL SECTOR COMERCIAL

A les Illes Balears hi havia l'any 2009, segons el directori central d'empreses (DIRCE) que elabora l'Institut Nacional d'Estadística (INE), un total de 19.431 empreses dedicades a l'activitat comercial. Aquesta dada representa, en valor absolut, un descens més marcat del nombre d'empreses del sector del comerç respecte de l'any anterior, si bé en valors de percentatge el descens és molt insignificant, la qual cosa ens vol dir que s'ha produït un descens molt més marcat en els altres sectors productius de les Balears. Des de l'any 2004 hi ha hagut un descens de 2.233 empreses, això és una disminució de més del 10% en cinc

anys. (I hem agafat el valor de l'exercici 2004 perquè a partir d'aquest any el sector del comerç ha començat un decreixement quant al nombre d'establiments, incrementat en aquest darrer any 2009.)

Si es compara amb la resta de sectors econòmics, s'observa que l'activitat comercial l'any 2009 concentrava el 21,16% del total d'empreses que hi havia a les Illes Balears. A més, dins el sector dels serveis, l'activitat comercial representava el 26,93% (que disminueix en més de mig punt respecte de l'any anterior). Però mentre que el nombre d'empreses de serveis s'incrementava al llarg de l'any l'1%, i a la indústria, un 0,69%, el sector que ha sofert una davallada important en el nombre d'empreses és el sector de la construcció, que ha disminuït un 10,74%, i el nombre d'empreses comercials va decreixer un 1,86%. Hem d'assenyalar que el sector de la indústria ha mantingut un creixement similar a l'any anterior. Per això, quan fem la comparació en valors absoluts de les empreses comercials respecte del conjunt d'empreses de tots els sectors, el percentatge de disminució és tan sols del 0,05%.

També destaca que cada empresa de la branca del comerç presenta una mitjana d'1,21 locals, per a un total de 23.582 locals comercials. Aquesta ràtio es manté com la més elevada de tots els sectors, la qual cosa és indicativa de l'alt grau de sucursalització del món del comerç. (Vegeu el quadre AI-58.)

L'índex comercial que elabora La Caixa, i que en base a la recaptació de l'impost d'activitats econòmiques (IAE) reflecteix el pes relatiu de l'activitat comercial respecte

del total de l'Estat espanyol, referit en aquest cas a l'any 2007, era de 2.096, és a dir, que l'activitat comercial a les Illes Balears representava el 2,14% de l'activitat comercial d'arreu de l'Estat espanyol. L'activitat comercial de caire minorista tenia una millor posició relativa que no pas el comerç a l'engròs. D'altra banda, es constata un any més com el pes de l'activitat comercial ha anat disminuint des del 2003, i s'ha situat per sota del pes demogràfic i del pes econòmic general que tenien les Illes Balears en el context espanyol. (Vegeu el quadre AI-59.)

L'any 2009 el 67,07% de les empreses comercials es dedicaven al comerç al detall, mentre que el 23,27% ho feien al comerç a l'engròs, i el 9,65% eren empreses del subsector de venda, manteniment i reparació de vehicles. La disminució pronunciada del nombre d'empreses comercials experimentat el 2009, que hem assenyalat més amunt, és atribuïble exclusivament a la disminució del nombre d'empreses dedicades al comerç al detall (-2,41%), que comptà amb 322 empreses menys que no pas l'any 2008, i 2.447 menys que l'any 2004. (Vegeu el quadre AI-60.)

Si ens fixam en el nombre d'assalariats de les empreses comercials, veiem com el 45,85% de les empreses no registrava cap persona assalariada, mentre que el 44,53% tenien d'1 a 5 assalariats, i el 8,07% en tenien de 6 a 19. El comerç al detall era el grup d'activitat que presentava globalment un menor nombre d'assalariats per empresa, mentre que les empreses que es dedicaven a la venda, manteniment i reparació de vehicles eren les que més persones assalariades ocupaven per empresa.

També convé posar esment en la superfície mitjana dels establiments comercials i en les diferències que s'hi observaven segons el tipus d'activitat. En aquest cas, la font d'informació és *l'Anuario Económico de España* que publica La Caixa, segons el qual el nombre d'activitats comercials s'aproxima a partir de les llicències de comerç subjectes a l'IAE.

El nombre d'establiments comercials, dels quals no hi ha informació censal, s'aproxima a partir del nombre d'activitats econòmiques (malgrat que un establiment comercial pot tenir una o diverses activitats). Així, el 2008 hi havia a les Illes Balears 29.341 establiments comercials, l'1,80% menys que el 2007, xifra que fins aleshores sempre havia crescut. Parlam de 4.298 activitats comercials a l'engròs i de 25.043 activitats comercials al detall. Cal destacar que, pel que fa al comerç a l'engròs, no s'ha produït cap increment ni disminució: hi ha el mateix nombre d'establiments que l'any 2007 i, per tant, tota la disminució s'ha produït en el comerç al detall, com ja hem assenyalat en altres apartats tractats fins ara. (Vegeu el quadre AI-61 i AI-62.)

Durant el període 2002-2008, el nombre d'establiments comercials a l'engròs va créixer el 21,34%, mentre que els de comerç al detall ho varen fer el 21,35%. El comerç al detall de productes d'alimentació va créixer el 26,30%; el de productes de no alimentació, el 18,95%, mentre que el comerç mixt va créixer el 23,50%. Bona part d'aquest increment és imputable a l'exercici 2004, i a partir d'aquí el creixement és molt més moderat els altres anys, fins que arribam a l'any 2008, en què es torna a donar un decreixement de l'-1,81%.

En conjunt, els establiments de comerç al detall tenien una superfície mitjana de 118,37 metres quadrats per establiment, quan la mitjana de l'any 2007 era de 117 metres quadrats. Això ens fixa que els establiments que han tancat eren majoritàriament de mida inferior a la mitjana i d'un sol establiment, atès que el percentatge de mitjana de superfície i de mitjana d'establiments s'ha incrementat lleugerament. D'entre aquests, els establiments l'activitat principal dels quals era la distribució de productes d'alimentació eren els de menor superfície mitjana, amb 71 metres quadrats; els comerços que no eren d'alimentació (vestit i calçat, llar i d'altres) ocupaven de mitjana 132 metres quadrats; per la seva banda, el comerç mixt (grans magatzems, hipermercats, magatzems populars, mercats i comerç ambulant i d'altres) era el que tenia establiments més grans, amb 191 metres quadrats de mitjana, que és on s'ha produït l'increment de superfície de mitjana, atès que la mitjana del comerç d'alimentació i de no alimentació és idèntica a la de l'any anterior. (Vegeu el quadre AI-63.)

La superfície total del comerç al detall experimentà, entre el 1998 i el 2008, un increment del 29,56%, i el sector de l'alimentació va ser el que manifestà aquest increment de forma més accentuada (39,11%). (Vegeu el quadre AI-64.)

10.3.

ELS CENTRES COMERCIALS

Durant el 2008, el nombre de centres comercials a les Illes Balears es va mantenir

estable. Tot i això, al llarg de l'any el total de la superfície bruta arrendable va sofrir una lleugera disminució i passà a ser de 179.164 metres quadrats, això és aproximadament 2.700 metres quadrats menys que l'any anterior. Així, la superfície mitjana era de 19.907,11 metres quadrats, mentre que la densitat de centres comercials de les Illes Balears (dia 31 de desembre de 2009) era de 163 metres quadrats per cada 1.000 habitants, una xifra inferior als 283 metres quadrats per 1.000 habitants de l'Estat espanyol. (Vegeu el quadre AI-65.)

10.4.

PRINCIPALS AGREGATS DEL SECTOR COMERCIAL

Segons les dades de la comptabilitat regional d'Espanya (INE), el PIB generat pel sector del comerç a les Illes Balears l'any 2007 va ser de 2.114,4 milions d'euros, xifra que representa el 8,1% del PIB de les Illes Balears i que el converteix en el quart sector d'activitat de la nostra economia, només darrere de l'hostaleria (19,3%), les activitats immobiliàries (16,1%) i la construcció (10,2%). El seu pes a Espanya és del 9,4%.

10.4.1. GRANS TRETS DEL SECTOR DEL COMERÇ A LES ILLES BALEARS I A L'ESTAT ESPANYOL

La productivitat en el sector del comerç a les Illes Balears, entesa com l'aportació de cada persona ocupada a la generació de rendes de les empreses, va ser l'any 2006 de 26.338 euros, això és 5.293 euros més

**QUADRE I-75. PRINCIPALS INDICADORS DEL SECTOR DEL COMERÇ
A LES ILLES BALEARS I A L'ESTAT ESPANYOL (2007)**

	Illes Balears	Estat espanyol	Diferència
Productivitat	26.338 €	31.631 €	-5.293 €
Taxa de valor afegit	63%	58%	5%
Taxa de despeses de personal	60%	58%	2%
Taxa d'excedent brut d'explotació	40%	42%	-2%

Font: INE, enquesta anual de comerç.

baixa que la productivitat del sector del comerç a l'Estat espanyol (són les darreres dades que hem aconseguit). Pel que fa a la productivitat a les Illes Balears en el sector, quasi no hi ha diferència entre el 2005 i el 2006; per contra, el diferencial pel que fa a la productivitat del sector en el conjunt de l'Estat espanyol s'incrementa amb un 30%. Segons es desprèn de les taxes calculades per al sector en global, la generació de valor afegit a partir de la producció va ser 5 punts més alta a les Illes Balears (63%) que a l'Estat espanyol (58%). En la distribució d'aquest valor afegit, la relació entre despeses de personal/excedent brut d'explotació és negativa respecte de l'Estat espanyol en un 2%. Si ho comparem amb l'any anterior, cal tornar a assenyalar un increment proporcional de les despeses de personal respecte de la generació d'excedent, cosa que fa que tornem a una situació que ja es donava els anys 2001 al 2004, i que l'any passat havien aconseguit canviar. Aquest fet està clarament correlacionat amb l'increment, novament aquest any 2006, de la diferència de productivitat entre les Illes Balears i l'Estat espanyol, que s'ha vist augmentat en gairebé 1.250 euros. (Vegeu el quadre I-75.)

Si la desglossam per subsectors, la major productivitat del sector del comerç observada a l'Estat espanyol respon bàsicament

a la diferència de productivitat manifestada tant en el comerç a l'engròs, com en la venda, el manteniment i la reparació de vehicles. En canvi, la diferència en la productivitat del comerç al detall, si bé aquest any també és negativa, en proporció no és tan enorme com en els altres subsectors esmentats. (Vegeu el gràfic AI-19.)

Seguint l'esquema comparatiu entre els resultats a les Illes Balears i a l'Estat espanyol, la taxa de valor afegit se situa clarament per sobre a les Illes Balears en el subsector de el comerç a l'engròs, mentre que en el subsector de l'automoció és nul, i imperceptible en el subsector de venda al detall. Tant a les Illes Balears com a l'Estat espanyol la major taxa de valor afegit la genera el comerç al detall, amb un 67% i 66% respectivament. Pel que fa al comerç a l'engròs, a les Illes Balears aquest subsector genera el 63% del valor afegit i a l'Estat espanyol és un 54%, dades iguals que l'any anterior. En canvi, la taxa de valor afegit del subsector de l'automoció ha disminuït tant a les Illes Balears com a l'Estat espanyol respecte de l'any 2005. I aquest any es dona la paradoxa que aquesta taxa és d'un 51% tant aquí com a la resta de l'Estat.

D'altra banda, la distribució del valor afegit per subsectors ofereix un panorama força

més semblant entre les Illes Balears i l'Estat espanyol. En tots dos casos el major percentatge de despeses de personal correspon al subsector de l'automoció, 70% i 60% respectivament, mentre que en el subsector del comerç al detall, les despeses de personal són, pel que fa a les Illes Balears, del 56%, i a l'Estat espanyol és del 57%. L'excedent brut d'explotació que es desprèn del valor afegit generat és, en canvi, proporcionalment superior en el subsector del comerç al detall que en la resta de subsectors, i en el cas de l'automoció, a les Illes Balears i a l'Estat espanyol arriba tan sols al 30% i al 40% respectivament, cosa que demostra que es tracta d'un sector intens en mà d'obra, i molt més accentuat a les Illes Balears.

10.4.2. ANÀLISI DEL SECTOR DEL COMERÇ A LES ILLES BALEARS

Segons es desprèn de les dades de l'enquesta, el sector del comerç va moure l'any 2007 una xifra de negoci de 10.955 milions d'euros (702 milions més que l'any anterior).

D'aquesta manera, el valor de la producció agregada va ser de 3.185 milions d'euros, i gairebé el 62% d'aquesta producció generà un valor afegit, distribuït entre quasi el 60% de despeses de personal i el 40% d'excedent brut d'explotació.

Si distingim entre els tres subsectors que configuren el sector del comerç, s'observa com la xifra de negoci generada pel comerç a l'engròs representa el 43% de la xifra de negoci del conjunt del sector, mentre que el comerç al detall i l'automoció en

representen el 42% i el 15% respectivament. És una dada significativa, atès que respecte de l'any anterior el percentatge en el comerç a l'engròs i l'automoció davallen un punt percentual i el comerç al detall els incrementa. En canvi, pel que fa al valor de la producció, el pes del comerç al detall és gairebé del 46%, i es manté aproximadament en el mateix percentatge que l'any anterior. (Vegeu el quadre I-76.)

Aquesta mateixa pauta es manté en relació amb el valor afegit generat a partir del procés productiu, i novament el comerç al detall és el responsable en aquest cas de més del 48% del valor afegit del sector comerç (percentatge inferior al de l'any 2006, que arribava al 50%). Així, el comerç al detall obtingué com a resultat de la seva producció el 66% de valor afegit, percentatge que es reduí en el cas del comerç a l'engròs i l'automoció al 63% i 51% respectivament.

La distribució del valor afegit també va ser força desigual entre els diferents subsectors. Mentre que el comerç al detall distribuïa pràcticament en un diferencial més reduït el valor afegit entre despeses de personal del 55,4%, ja que la taxa de valor afegit era d'un 64%, el comerç a l'engròs i l'automoció hagueren de respondre d'unes despeses de personal relativament molt més importants, el 60,5% i el 67% respectivament. (Vegeu el quadre I-77.)

Una dada que cal tenir en compte és la de l'ocupació femenina. Fins ara es considerava que el comerç al detall tenia una taxa d'ocupació femenina molt alta (i així era), i veiem que aquesta taxa ha disminuït molt aquest darrer any, ja que ha passat del

QUADRE I-76. PRINCIPALS MACROMAGNITUDS DEL SECTOR COMERCIAL SEGONS EL TIPUS D'ACTIVITAT (2007)

	Automoció	Comerç a l'engròs	Comerç al detall	Total
Nombre d'empreses	1.872	4.346	12.965	19.183
Nombre d'establiments	2.143	4.975	16.042	23.160
Volum de negoci	1.595.169	4.750.991	4.609.080	10.955.240
Valor de la producció	538.065	1.196.154	1.451.247	3.185.466
VAB a pm	275.587	750.967	955.333	1.981.887
VAB a cf	274.221	756.100	943.760	1.974.081
Despeses de personal	182.903	472.721	523.984	1.179.608
Compres de béns i serveis	1.396.000	4.132.720	3.727.739	9.256.459
Compres de béns i serveis per a la venda	1.135.355	3.693.991	3.241.701	8.071.047
Inversió bruta en béns materials	47.035	100.672	98.107	245.814
Personal ocupat (30/09/2007)	9.141	22.829	42.778	74.748
Personal remunerat (30/09/2007)	7.589	19.952	29.945	57.486

Unitat: dades econòmiques en milers d'euros

Font: INE. Enquesta anual de comerç.

QUADRE I-77. PRINCIPALS COEFICIENTS DEL SECTOR DEL COMERÇ SEGONS EL TIPUS D'ACTIVITAT (2007)

	Automoció	Comerç a l'engròs	Comerç al detall	Total
Persones ocupades per empresa	5,0	5,1	3,6	4,1
Productivitat (euros)	31.400	38.100	27.600	31.100
Salari mitjà (euros)	16.500	18.200	12.000	14.300
Cost laboral unitari (euros)	21.200	23.000	15.300	18.200
Taxa de valor afegit	51,6%	61,9%	64,0%	61,5%
Taxa de despeses de personal	67,3%	60,4%	55,4%	58,6%
Taxa d'assalariats	83,9%	88,2%	75,0%	79,8%
Taxa d'estabilitat en l'ocupació	66,0%	66,5%	54,8%	59,4%
Taxa d'ocupació femenina remunerada	14,7%	25,6%	50,2%	39,1%
Taxa d'externalitat en l'ocupació	1,4%	1,8%	0,4%	0,9%

Font: INE. Enquesta anual de comerç.

QUADRE I-78. DADES D'OCUPACIÓ DEL SECTOR COMERÇ (2007)

	Automoció	Comerç a l'engròs	Comerç al detall	Total
Personal ocupat	8.719	22.406	44.671	75.796
Personal remunerat	7.198	19.279	30.175	56.653
Personal fix	5.717	14.519	20.533	40.769
Personal fix homes	4.737	10.481	7.104	22.322
Personal fix dones	980	4.038	13.429	18.447
Personal eventual	1.481	4.760	9.643	15.884
Personal eventual homes	1.203	3.621	2.884	7.708
Personal eventual dones	278	1.139	6.759	8.176
Personal no remunerat	1.520	3.127	14.495	19.143
Personal no remunerat homes	1.433	2.568	6.991	10.991
Personal no remunerat dones	88	559	7.505	8.152

Font: INE. Enquesta anual de comerç.

62% en el comerç al detall l'any 2006, al 50% l'any 2007, mentre que en els altres dos subsectors, automoció i comerç a l'engròs, la valoració no és significativa. Això ens du a afirmar que la destrucció produïda de llocs de feina en el sector del comerç ha tingut molta més incidència en el sector femení que en el masculí. (Vegeu el quadre I-78.)

Els valors de l'externalització de l'ocupació en el sector del comerç és encara pràcticament nul·la i ve donada per la pròpia tipologia del sector en qüestió.

El nombre de persones ocupades en el sector del comerç va ser el 2007 de 71.111 de mitjana anual. Si n'observem el comportament per trimestres, es constata una pauta clarament estacional que tendeix a incrementar l'ocupació en el segon i el tercer trimestre. Aquest fet és lògic, atesa la forta incidència del sector turístic

dins l'economia balear, però aquesta tendència no és tan marcada com en els anys anteriors. El 68% d'aquesta ocupació la generen les petites empreses. (Vegeu el quadre I-79.)

Si ens referim als tres subsectors, l'estabilitat en l'ocupació ha tingut una davallada molt important respecte de les dades dels anys anteriors, i això és producte de la crisi en la qual es troba immers el sector comercial. Si fem una comparativa dels tres subsectors, ens trobem que a l'automoció l'estabilitat ha estat d'un 66% l'any 2007, quan l'any anterior aquesta era d'un 79% (ha sofert una davallada del 13%). En el cas del comerç a l'engròs ha estat d'un 66% i un 75% respectivament. En el comerç al detall s'ha passat d'un 68% l'any 2006 a un 55% l'any 2007, diferència que s'ha de tenir encara més present, atès el major nombre de persones assalariades en aquest subsector.

QUADRE I-79. PERSONES OCUPADES DEL SECTOR DEL COMERÇ SEGONS EL TIPUS D'ACTIVITAT (2007)

	Automoció	Comerç a l'engròs	Comerç al detall	Total
I trimestre	8.530	20.415	37.451	66.397
II trimestre	8.617	21.720	42.793	73.130
III trimestre	8.595	22.180	44.320	75.095
IV trimestre	8.545	21.558	39.720	69.822
Mitjana anual	8.572	21.468	41.071	71.111

Font: IBESTAT, enquesta de serveis.

10.5. EVOLUCIÓ CONJUNTURAL DEL COMERÇ AL DETALL

A l'hora d'analitzar l'evolució més recent del comerç al detall disposem de la informació que proporciona l'enquesta de conjuntura de comerç al detall, publicada mensualment per l'INE. L'índex de comerç al detall base 2005 ens mostra l'evolució de les vendes del comerç al detall. Les dades que ens donen de l'extrapolació a les Illes Balears són molt preocupants, ja que les vendes varen decreixer durant el 2009 el 10%, molt per sobre del decreixement mitjà observat a la resta de comunitats autònomes, que va ser del 7,16% de mitjana. (Vegeu el quadre AI-66.)

Quant a l'índex d'ocupació per comunitats autònomes, podem veure que a les Illes Balears s'ha produït una major destrucció de llocs de feina en el sector del comerç al detall que a la mitjana de la resta de les comunitats autònomes, ja que la variació és de -4,83% respecte de l'any anterior a les Balears. Però aquí hem de tenir en consideració que a les Balears l'any 2008 respecte de l'any

2007 ja es va produir una davallada molt important (conjuntament amb les Canàries), mentre que a la resta de comunitats s'incrementava o era molt semblant. Així, hem d'afirmar que en valors de 2007-2009 el percentatge d'incidència és encara més gran. (Vegeu el quadre AI-67.)

Al llarg del 2009, el comerç al detall va marcar per primera vegada des que es fan aquests estudis la variació interanual negativa des de gener a desembre, la qual cosa dona més força a la situació de crisi generalitzada d'aquest sector a les Balears en la destrucció de llocs de feina i en el tancament de molts d'establiments (majoritàriament establiments amb una sol punt de venda). Si l'any 2008 la tendència negativa va tenir lloc a partir del segon semestre, aquest any 2009 ha continuat aquesta tendència, molt més marcada durant el primer semestre, i s'han reduït els percentatges negatius durant el segon semestre de l'any 2009. (Vegeu el quadre AI-68 i el gràfic AI-20.)

L'ocupació en el comerç al detall va decreixer durant el 2009 el 3,73%, tres dècimes més que en l'àmbit de l'Estat espanyol, on

l'ocupació també va decreïxer el 3,40%. En l'anàlisi de l'índex d'ocupació durant l'any 2009 de les Balears respecte de l'Estat Espanyol, aquest sempre és més negatiu per a les Balears que per a la resta de l'Estat,

cosa ens permet veure encara més clar que aquest darrer any ni la temporada turística va ajudar el comerç a donar una dada positiva respecte del conjunt de l'Estat. (Vegeu el quadre AI-69 i el gràfic AI-21.)